
Document de retorn

Jornades Professionals

Desenvolupem un projecte social al voltant de la música i les arts vives a Menorca

Concertar

- **Neus Enrich**, oboista i musicoterapeuta
- **Ricard Ramisa**, educador social i coordinador Escoles Municipals de Música, Ceràmica i Pintura de Maó
- **Lina Salord**, Associació Familiars i Amics per a la Salut Mental de Menorca
- **Marilys Saso**, Fundació per a Persones amb Discapacitat de Menorca – àrea d'infància i joventut

Orquestrar

- **Maria del Mar Matas**, directora d'Apropa Cultura Balears
- **Maria Antonietta Muggianu**, presidenta de Joventuts Musicals de Maó
- **David Santamaria**, responsable projecte social i educatiu de l'Orquestra Simfònica del Vallès
- **Esther Pons**, presidenta de l'OCIM

Objectius

- Definir els objectius del futur programa social de l'OCIM.
- Identificar necessitats reals dels col·lectius vulnerables.
- Detectar barreres estructurals, culturals i institucionals.
- Reflexionar sobre la professionalització i calendarització del projecte.
- Generar xarxa, coneixement mutu i confiança.
- Establir una relació bidireccional entre cultura i acció social.

Es va remarcar la necessitat de passar d'accions puntuals (geriàtrics, hospital, presó) a un programa estructurat, continu i transversal.

Resum: Taula Concertar

Necessitats detectades

1. Sentiment de pertinença i normalitat

Els col·lectius aïllats (salut mental, discapacitat, malaltia greu, situacions vitals complexes) comparteixen:

- Sensació de pèrdua de pertinença.
- Aïllament social.
- Dificultat per accedir a espais culturals.
- Necessitat de sentir-se part activa.

Es va insistir que la participació ha de ser activa, no assistencial, i que la música pot generar identitat i dignitat.

**<<Els col·lectius
aïllats volen sentir-se
part, demanen
normalitat, ser més
actius, volen
confiança.>>**

2. Invisibilitat de la salut mental

La salut mental es va identificar com un dels àmbits amb més dificultats:

- “No mirada” social.
- Estigma persistent.
- Persones que no surten de casa.
- Famílies sobrecarregades.

Es va verbalitzar també la por que un intent fallit faci retrocedir anys de confiança.

**<<La salut mental
moltes vegades va
lligada a la tristesa i
la ràbia.>>**

**<<Quan participen,
prefereixen l'anonimat.>>**

3. Discapacitats invisibles i canvi de paradigma

**<<Necessitam
participació activa.>>**

Es va subratllar que la discapacitat ha canviat: moltes ja no són visibles externament. No sempre encaixa en categories clares.

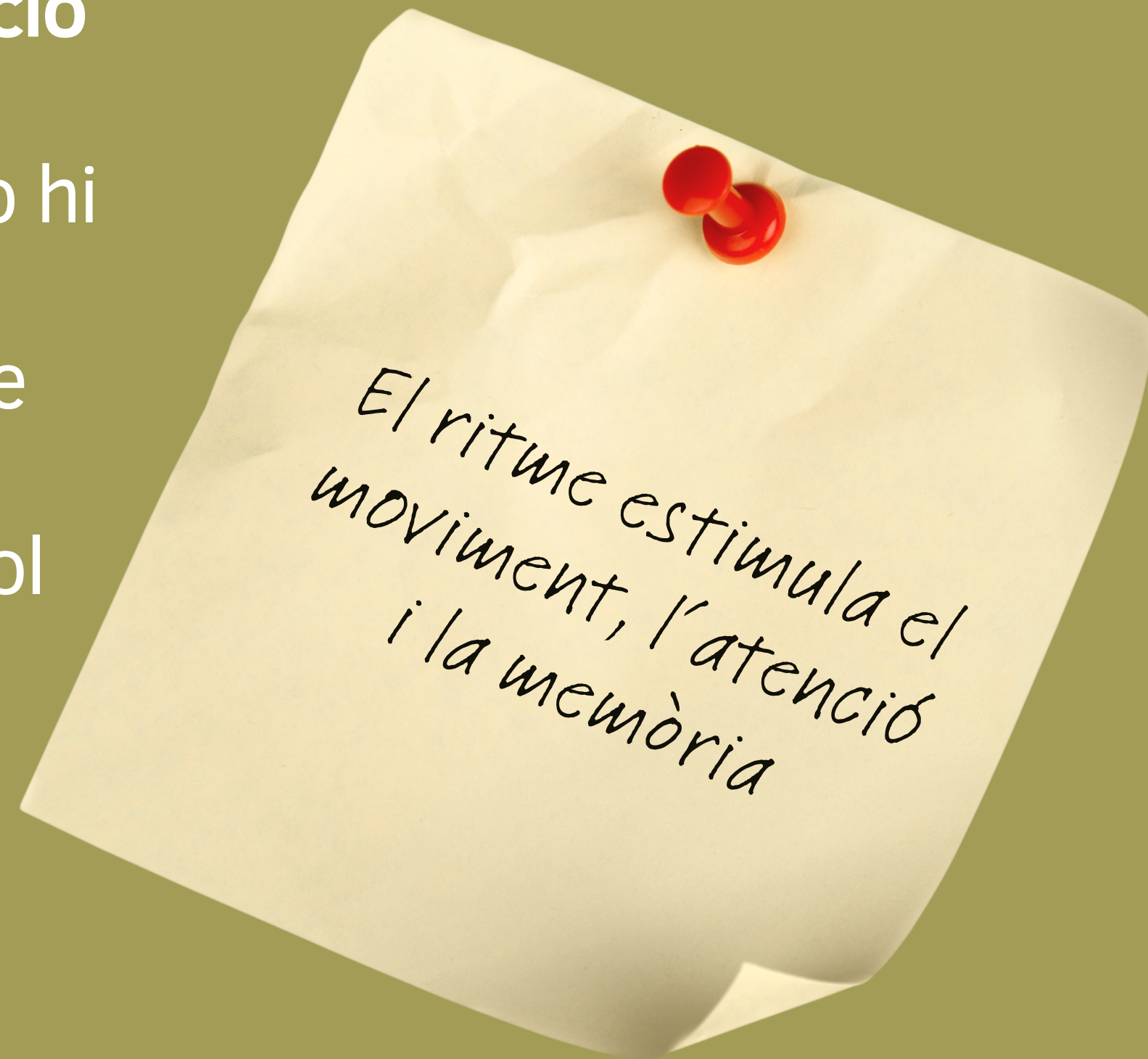
No es tracta només d'obrir portes, sinó d'adaptar espais i ritmes.

4. El paper de les famílies i la mediació

- No es pot exigir participació si no hi ha acompanyament.
- Les famílies necessiten sentir que l'espai és segur.
- La confiança és prèvia a qualsevol acció.

També es va reconèixer un problema clar de comunicació entre entitats.

Barreres identificades

- Estigma i prejudici.
- Por de les famílies.
- Manca d'acompanyament inicial.
- Frustració quan els projectes no funcionen.
- Discontinuitat.
- Manca de comunicació entre entitats.
- Insuficient suport institucional.

<<Les institucions públiques creuen que perquè han construït centres, ja han complert.>>

Propostes i oportunitats

- Crear espais sense etiquetes.
- Programar concerts específics per salut mental.
- Convidar a assajos.
- Activitats relaxades i adaptades.
- Apropar la música als espais on són els usuaris.
- Figura de mediador i xarxa humana.
- Millorar la comunicació interentitats.

Resum: Taula Orquestrar

Limitacions estructurals

OCIM

- Plantilla no estable.
- Funciona per projectes.
- Dificultat per coordinar activitats paral·leles.
- Dependència parcial del voluntariat.

OSV (referència externa)

- Barreres internes dins l'orquestra.
- Resistència al canvi.
- Cultura d'excel·lència rígida.
- Dificultat de temps.

**<<La música no és de qui
la fa, sinó de qui la
necessita.>>**

Excel·lència vs accessibilitat

Es va obrir una reflexió profunda:

- La música clàssica pot generar distància.
- El cànon de bellesa associat a l'excel·lència pot excloure.
- L'accessibilitat no ha d'anar en contra de la qualitat.

<<Els músics i públic educats en un cànon de bellesa lligat a l'excel·lència l'han de poder qüestionar.>>

Necessitat de professionalització

Es va defensar la necessitat de:

- Pla estratègic a 10 anys.
- Calendarització estable.
- Dedicació professional.
- No basar-ho només en voluntariat.

☀ Oportunitats

- **Petit format (avantatge territorial).**
- **Vincular músics concrets a projectes.**
- **Voluntariat cultural (Amics OCIM).**
- **Xarxa intergeneracional.**
- **Aprendre del model del món social.**
- **Escoltar els ritmes dels col·lectius.**

Línies d'acció proposades

Curt termini

- Concert temàtic salut mental.
- Assajos oberts.
- Millorar canals de comunicació.
- Figura de mediador.

Mitjà termini

- Vincular músics a projectes concrets.
- Suport pedagògic especialitzat.
- Protocol d'acompanyament a famílies.

Llarg termini

- Pla estratègic 10 anys.
- Professionalització del programa social.
- Mesura d'impacte.
- Reforç institucional.

Idees finals

- Participar és un dret.
- Convidar és garantir el dret a triar.
- Sense continuïtat no hi ha confiança.
- La cultura ha de ser inclusiva sense perdre qualitat.
- Cal valentia per qüestionar models establerts.

<<Hem de ser valents a perdre la por.>>

Gràcies!

